

INTERVIU

Acum, este volumul care se vinde cel mai bine din opera lui Emil. A urmat apoi întâlnirea lui cu eseul ca gen literar, pe care i-l sugerase Paulhan ! Se întâmpla deseori să promită un articol și apoi să se tânguiască toată ziua că nu are inspirație. Și-apoi deodată, se retrăgea în camera sa și-l scria. Eram uimită de facilitatea cu care scria....

- În celebrele caiete cioraniene ați găsit referiri la dvs ?

- Nu, aproape deloc, ceea ce e tare curios. Doar când relata în Jurnalul său plimbările cu bicicleta din aproape toate duminicile, nota : "O zi extraordinară departe de Paris. Am mers cu bicicleta 30 km. O doamnă ne-a spus, mie și lui Simone, unde ne putem caza câteva zile.... " Așa sunt prezențele mele în caietele lui Emil, între paranteze. Era foarte discret în ce privește viața lui personală. Într-un fel, viețile noastre erau separate...Eu eram profesoară de engleză, dar niciodată când ajungeam acasă nu-i povesteam întâmplări de la liceul meu.

- Și totuși, i-ați fost indispensabilă.

- Indispensabilă, nu știu. Fără mine era însă dezorientat.

- Dar când îl vizitau prietenii rămâneați la discuții?

- Firește. Veneau prieteni, traducători, oameni de la edituri. Chiar cred că ar trebui scrisă o carte despre traducătorii lui Cioran ! Prin 1950, Emil a început să frecventeze salonul literar din casa Tézenas, unde a întâlnit oameni interesați. Mergea cel mai adesea singur, fiindcă eu eram cam sălbatică și timidă, plus că aveam obsesia de a mă culca devreme, pentru că a doua zi aveam cursuri. Astfel, Jeannine Worms l-a primit ani la rând pe Cioran, fără să știe de existența

mea. Emil nu vorbea de mine, iar eu nu vorbeam de el familiei mele. Cei mai apropiați îi erau Eugen Ionesco și Samuel Beckett.

- Familia dvs. n-a știut nimic de legătura cu Cioran ?

- Nu. Le-am spus doar că am întâlnit un bărbat fascinant, care este apatrid, fără o profesie anume și fără bani. Vă imaginați reacția părinților mei...

- Credeți că îi convenea să fie în același timp și independent și răsfățat ?

- Este visul oricărui bărbat, de a avea o relație stabilă, dar să-și păstreze în același timp libertatea de a fi...celibatar în menaj. Mi-l amintesc pe Noica, atunci când a venit aici, la noi acasă, prima oară; firește îl cunoșteam într-un fel și din corespondența lui cu Emil. Stând de vorbă singuri, m-a întrebat dintr-o dată: "Cum poți să-l suportți cu atâta răbdare pe Cioran ? Și i-am răspuns : dar și el mă suportă! Adevărul este că era absolut imprevizibil, niciodată nu te plictisea cu el. Erau, desigur, și inconveniente. De exemplu, era exclus să-ți faci vreun proiect cu el. Avea un regim de viață bătut în cuie și totul se mula pe stilul lui de viață, pe programul lui.

- Cum îi suportați capriciile ? Ați vrut să-l părăsiți vreodată ?

- Ah nu ! Am avut momente de revoltă, dar cu timpul am ajuns la un modus vivendi acceptabil pentru amândoi.

- Nu v-ați dorit un copil ?

-Imaginați-vă un copil lângă Emil! Am avut în gazdă timp de 15 zile pisica unei prietene. Erau extraordinare raporturile lui Cioran cu ea. Erau unul mai imprevizibil, mai coruptor decât celălalt.

- Vacanțele le petreceați împreună ?

- Da. Mai puțin cele în care îmi însoțeam părinții. Mulți ani, bicicletele erau distracția principală. Dar cum circulația a devenit imposibilă, am renunțat la ele și am descoperit drumetziile și frumusețea peisajelor, care ne fortificau. N-am plecat niciodată împreună în afara Europei, fiindcă Emil a refuzat categoric toată viața să se urce într-un avion. Și câte invitații a avut în America!

- Când a întâlnit Cioran adevăratul succes ?

- Pentru el, succesul a venit foarte târziu. Dacă în România era copilul